

na gledališkem odru izbrano orliško akademijo. Pokazati hočejo sad svojega živahnega življenja v krožku ter z bogatimi in pestrim sporedom utemeljiti obstoj orliške armade. Razen izbranih telovadnih točk bodo slišali petje in deklamacije ter videli veselo tridejanko »Izgubljeni raj.« Celotna akademija bo ustvarila razpoloženje, ki bo zmago-slavno odgovorilo na očitjanja in dvome. Krog prijateljev orlovstva naj se raztegne tudi pri nas! Zato je jasno, da se bomo vsi udeležili prireditve!

Središče. Ljudski oder vabi domačine in okoličane k vpriporitvi igre »Požigalčeva hči« kot prvi letošnjega repertoarja dne 13. t. m. ob pol 8. uri zvečer.

Tedenske novice.

Mariborske novice. Zadnjo nedeljo in na praznik Male Gospojnice smo imeli v Mariboru par prireditev, ki so vse lepo uspele. V soboto zvečer in v nedeljo je slavilo Društvo kat. rokodelskih pomočnikov v Mariboru svojo 70letnico. To proslavo je motil deževni nalič, a so se udeležili poleg Mariborčanov tudi opolnolastni organizaciji iz Kranjske in Hrvatske. — V torek ob 8. uri zjutraj sta ob lepi udeležbi Mariborčanov somišljenikov SLS zborovala v dvorani v Splavarski ulici g. dr. Korošec in Franjo Zebot. — Ob dobrem obisku je potekel tudi delavski dan, na katerem so predavali iz vseh krajev Slovenske Stajerske zbranim delavcem razni predavatelji. Kljub deževju v ponedeljek so prihiteli na zborovanje naši vrli viničarji v lepem številu. Natančneje smo opisali potek delavskega dneva v sredini »Straži« in se bomo z njim bolj obširno bavili v prihodnjem »Gospodarju«.

Trgovski gremij za okol. Maribor naznanja vsem članom, da ima svojo pisarno od 1. septembra naprej v Mariboru, Vetrinjska ulica 4-1. — Načelnik.

Pogreb gospoda župnika Podpečana na Tinjani. — Takšnega pogreba, kakor smo ga imeli 2. septembra t. l., ko je bil pokopan g. župnik Jernej Podpečan, še pač ni bilo na Tinjani. Zbralo se je 29 duhovnikov, kar je za visoke Tije silno veliko število. Ljudstva je bilo vse polno. Vse to priča, kako priljubljen je bil rajni gospod in kako žalost je nastala zaradi njegove smrti. Pogreb je vodil in rajnemu ganljivo govoril v slovo g. arhidijakon Hrastelj iz Konjice, kjer je rajni deloval skoro devet let, sv. mašo pa je služil pokojnikov najljubši prijatelj g. župnik Razbornik iz Koblja, stregli so pri sv. maši trije rajnikovi tovariši: g. opat Jurak iz Celja, profesor Bogovič in župnik Atelšek. Tudi g. kanonik Cerjak iz Sl. Bistrice se je kljub svoji bolehnosti udeležil pogreba. Silno delavnega, živahnega in srčno pobožnega g. župnika Podpečana bomo Tinjani zelo težko pogresali.

Novice od Sv. Bolfenka v Slov. gor. Danes imamo poročati žalostne in vesele reči. Pretresljiv sprevid se je pomikal zadnji torek zvečer z Ptuj proti Sv. Bolfenku, dospel je k nam šele ob 10. uri zvečer. Posestnik Vinko Salamun je peljal svojo mrtvo blago ženo iz ptujske bolnišnice domov v Biš. Dva dni poprej jo je odpeljal v bolnišnico na operacijo, v torek zjutraj je bila operirana in je umrla med operacijo. Pač nagla smrt! Toda mislimo, da je bila pokojnica pripravljena na njo vsled dolgotrajne, mučne bolezni. Pokojnico so dičile izredno lepe lastnosti, kot mladenka je bila vestna cerkvena pevka v svoji rojstni župniji Sv. Rupert v Slov. gor. Kot zakonska žena je bila vzor pridnosti, miroljubnosti, prijaznosti do vsakega, zmiraj vedrega lica, skromna, bogoljubna. Zato jo hočemo vsi ohraniti v najboljšem in preblegem spominu. — Zadnjo nedeljo so priredili domači fantje in mladenke pod milim nebom na dvorišču Horvatove gostilne priprosto in vendar ljubko gledališčno predstavo; igrali so dvodejanko »Kmet Herod, ali: Oj, ti študentje!« in enodejanko »Čašico kave, ali: Skrbni naših gospodinj.« Razen ene igralke so bili vsi novinci, prvič na odru. Moramo pa reči, da so svojo nalogo še precej dobro rešili, vključ temu, da so imeli tako kratek čas za pripravo in vsled obilnega dela na travnikih in polju le bore malo prostega časa za uk. Obisk od strani domačinov bi bil pač lahko boljši. Iskreno zahvalo moramo pa izreči blagim darovalcem lepih dobrot, ki so izredno razveselili vse obiskovalce in jim bogato nagradili pot k naši predstavi. Čisti dohodek prireditve se bo porabil za nakup novih knjig za društveno knjižnico. Društvo pa prosi tudi vse prijatelje, ki imajo primerne knjige, ki jih sami ne potrebujejo, bodisi povesti ali podučne knjige, da bi jih podarili ali za primerno ceno prepustili društvu, ki bi rado pomnožilo svojo skromno knjižnico. V zimskem času mnogi poprašujejo po dobrih knjigah, žal, da jih društvo ima premalo, da bi moglo vsem ustreči.

Novice iz Gornje Radgone. V ponedeljek, dne 31. m. m., dopoldne ob enajstih, je izbruhnil požar v koči orehovskega Bračka, ki je bil bralcem »Gospodarja« dobro znan. Kako je nastal ogenj, se ne more dognati. Čudno, da varstveni organi tozadevno ne morejo ničesar zaslediti. — Igra »Dom«, ki jo je vpriporilo naše Katoliško prosvetno društvo dne 30. m. m., ni izpadla tako, kot je bilo upravičeno pričakovati. Udeležba je bila slabša, kot pri »Srenji« in nekaj občinstva se je obnašalo včasih tako nerodno, da je nam bilo mučno. Čim lepši in ganljivejši so bili prizori, tem lažje so se nekateri smejali. Čudno, da te vrste ljudje kljub opetovanim opominom še vedno ne znajo uživati iger. Zato je škoda, da nismo občinstva pred igro na to opozorili. Na odru pa je okno nagajalo in vrata na hodnik so bile večkrat odprta, kar je tudi kvarno vplivalo na celoten vtis iger. Osebe nastopi v tej igri več kot v »Srenji«. Pa je bilo med novimi nekaj zelo simpatičnih, posebno Stanko in Tončka. Ugajal je tudi krčmar, ki je v tej igri pokazal, za kake vloge je rojen. Med igralci, ki smo jih poznali že iz »Srenje«, je bil zelo dober Tonej; kazilo ga je samo to, da je parkrat padel v svoj naravni glas. Tudi Tine je bil zelo simpatičen. Mirko pa je pokvaril svojo vlogo s tem, da se je postavil parkrat kakor kip pred steno. Ana je bila dosti

boljša kot zadnjič, vendar še ni znala osvojiti občinstva in ga potegniti za seboj. Sicer pa je bilo opaziti pri vseh igralcih, da so se potrudili, da podajo svoje vloge kar najboljše. Splošno lahko trdimo, da »Dom« bolje ugaja, kot »Srenja«. Ima nekaj zelo lepih prizorov, je bil živahen in lažje umljiv. Zelo lep je n. pr. prizor, ko Angela da slovo Skrijancu in tu je Angela tudi pokazala svoje igralske zmognosti. Dalje prizori v zadnjem dejanju. Škoda, da nekateri niso bili igrani z živahnostjo, kakoršno zahtevajo. Parkrat se je opazilo, da je pomanjkovalo snovi, ali pa je šepetalka pozabila na svojo službo. Priznati pa moramo, da so bili ljudje s prireditvijo zadovoljni, izrazili so samo željo, da bi se pevovodja z vso dušo posvetil pevskemu zboru. Končno moramo izreči priznanje našim dijakom. Skoro vse počitnice so posvetili prosvetnemu delu. Nastopili so pri Sv. Antonu v Slov. gor., dvakrat v Gornji Radgoni, pomagali pri orlovski organizaciji itd. Na tako mladino smo lahko ponosni. — Dopoldne dne 30. m. m. se je vršila v posojilnični pisarni seja širšega odbora krajevne organizacije SLS. Pretresale so se stranske zadeve in se določili delegati. — Zadnjo nedeljo, dne 6. t. m., pa so se posvetovali pod vodstvom č. g. župnika v posojilnični dvorani zastopniki cele župnije glede nabave novih večjih zvonov. Tozadevno akcijo nameravamo izpeljati z nabiranjem denarja, zrna in vina. Sedaj se vam torej nudi prilika, dragi farani, da oskrbite svoji farni cerkvi sv. Petra nove mogočne zvonove, da ne boste še dalje zapostavljeni od drugih vaših sosedov!

Shodi. V nedeljo, dne 13. septembra, v Smartnu na Pohorju. Govorita poslanca Stefan Falež in Vlad. Pušenjak; v nedeljo, dne 27. septembra, po rani sv. maši v Smartnem pri Slovenjgradcu, popoldne po večernicah v St. Ilju pod Turjakom. Govori poslanec Vlad. Pušenjak.

Iz delovanja poslanca Škobemeta. V zadnjem času je toča zopet napravila veliko škodo. Poslanec Škobemet je osebno predložil ministru za kmetijstvo predstavko, v kateri ga opozarja na škodo, ki je zadela kmete v šmarnem in brežiškem okraju. Zlasti so hudo prizadeti kraji od Sladke gore do Sv. Petra na Medvedovem selu. Tudi je predal pri istem ministru predstavko zaradi spornega zemljišča posestnikov v Mihalovcu pri Brežicah, ki so ga priposestvovali, pa jim finančna prokuratura v Ljubljani dela ovire pri ureditvi zemljiške knjige. V obeh zadevah je obljubljena pomoč.

Celjska porota. Dne 1. septembra se je pričelo v Celju jesensko porotno zasedanje. Razpisanih je bilo 12 razprav. — Prvi se je zagovarjal radi hudodelstva požiga 29letni Miha Zorko iz Riženogozda pri Mariji gradec. Iz maščevanja je požgal celo imetje svojega očima Janeza Gotar in hlev svoje sestre. Po zločinu se je javil sam orožnikom. Zorko je bil obsojen na 10 let ječe. — Istega dne se je vršila razprava proti 18letnemu Juriju Kranjcu iz Dobrove pri Celju. Fant je dne 21. junija posilil neko 13letno deklco. Obsojen je bil na 1 leto ječe. — Dne 2. septembra je porota obravnavala kar tri slučaje detomora. Prva je prišla na vrsto Angela Smiala, služkinja, rodom iz Poljskega. V Leskovcu je porodila otroka ter mu med porodom prerezala vrat ter ga skrla v zidani. Vsled raznih okoliščin je bila obsojena samo na 2 meseca zapora, katerega pa je že odsedela. — Slabše se je godilo 22letni služkinji Elizabeti Zmrzlak iz Marija Reke. Porodila je v gozdu, utopila otroka v potoku ter ga pokrila z vejevjem. Obsojena je bila na tri leta ječe. — Tretja se je zagovarjala v tajni razpravi 25letna posestniška hči Ana Zuraj iz Prelog pri Konjicah. Oproščena je bila detomora, obsojena pa na tri mesece zapora, ker poroda ni naznanila oblasti. — Dne 3. t. m. je imela porota največ opravka s tatovi. Kar trije en za drugim so sedeli na obtožni klopi. Gašper Pepevnak iz Otiškega vrha je dobil 6 let, Vinko Velkavrh iz Brezja pri Ljubljani 2½ leti in Martin Glawatsch iz Koroškega 11 let ječe. — Naslednji dan, dne 4. t. m., se je zagovarjal radi uboja Franc Mastnak. V prepiru je dne 2. avgusta zabodel v neki gostilni v Dramljah Karla Dolganov v prsi z nožem ter ga usmrtil. Dobil je 8 mesecev strogega zapora. — Popoldan se je vršila razprava proti posestniku Josipu Dvoršaku iz Okljukove gore pri Sromljah, ki je osumljen treh požigov. Dne 21. februarja 1924 je požgal Ani Krošelj kozolec in Mariji Krošelj hlev, dne 19. aprila t. l. pa zopet Ani Krošelj vinski hram. Radi zaslišanja prič se je razprava preložila. — Dne 5. t. m. se je vršila zadnja razprava proti 33letnemu Ivanu Gajšek iz Ponikvice pri Grobelnem, obtoženemu sleparstva in uboja. Pod pretvezo raznih dobav je oškodoval več trgovcev na Stajerskem že leta 1919. Radi sleparij ga je aretirali v St. Juriju ob juž. žel. detektiv Josip Ribarič. Gajšek se je pa aretaciji uprl ter Ribariča ustrelil. Pobegnil je v Avstrijo, kjer se je pod izmišljenim imenom skrival 6 let. Izsledili so ga v Wolfsbergu, kjer se je že poročil, ter ga izročili našim oblastem. Obsojen je na 7 let težke ječe.

Zgubila se je. Dne 30. janija t. l. je neznano kam izginila 27 let stara Jožeta Repolusk, ki ni prav pri pameti. Obledela je v plavo drukasto obleko, v obrazu je rdeča in lase ima svetle. Če bi kdo vedel, kje da je, naj blagovoli javiti njeno bivališče na naslov: Vincenc Repolusk, Lobnica 6. Ruše.

Loterija v korist zgradbi Društvenega doma v Sv. Petru pod Sv. gorami. Ministrstvo za kmetijstvo v Beogradu je z odlokom št. 31.144 z dne 26. 8. 1925, dovolilo Katol. prosvetnemu društvu v Sv. Petru pod Sv. gorami, da sme dne 8. decembra t. l. vpriporiti loterijo z 250 dobicmi, ki so res krasni in kojih vrednost znaša čez 50.000 dinarjev. Veliko zanimanje vzbuja glavni dobiček, ki obstoji iz krasnega pohištva, dveh postelj, dveh nočnih omari, 1 omare, 1 mize in štirih stolov, ene podobne in umivalnika. Vse iz trdega lesa in fino politirano. Dragoceni so tudi drugi dobiki, kakor: zofa in stoli, »Singer« šivalni stroj, bicikel, daljnogled, vreča 20 kg kave, trsna škropilnica, bala platna, 200 litrov bizelskega vina itd. itd. Natančneje si pa oglejte v oglasih. Da je slehernemu omogočeno nabaviti

si srečke, so iste nastavljene samo po 5 dinarjev komed. Preskrbite si jih pravočasno, dokler je bogata izbira in podpirajte s tem katoliško misel! Naročila naslavljajte na loterijski odbor Katoliškega prosvetnega društva v Sv. Petru pod Sv. gorami.

Zahvala. Na velike maše dan, t. j. dne 15. m. m., je strela udarila v gospodarsko poslopje Vincenca Sagadina, posestnika v Sestrzah, ki je zgorelo do tal. Zavarovan je bil za malo svoto pri »Vzajemni.« Izplačala mu je vse, a kaj to za toliko stavbo! Sosedje Sestržani so si v svojih vaških rečeh vedno v nasprotju, a v nesreči ne poznajo drugo, kakor bratsko ljubezen in nobenega sovraštva. Tekmovali so med seboj, kateri bi mu več podaril lesa za novo stavbo, ali mu s čim drugim pomagal. Kaj so ti vaščani že letos pogorelcem tukaj okoli lesa podarili, bila bi že ogromna svota denarja. Zatorej se jim brez male izjeme vsem izreke prisrčna hvala in zahvala! Bodite uverjeni, da Vas čaka za tako usmiljenost plačilo pri Bogu. »Vzajemna zavarovalnica« se pa vsakemu toplo priporoča!

Je vendar res, da se sedaj že skoro polovico ceneje kupi, kakor pa minulo leto. To se prav posebno pozna pri suknu, volni za ženske obleke, hlačevini, barhentu, platnu itd. Tako bi se lahko našli veliko vrst blaga za oblačilo in gospodarske, t. j. domače potrebščine, kar bo marsikdo rabil za jesen in za zimo, ter gledal, da čim ceneje, pa tudi trpežno kupi. Da pa dosežete te ugodnosti, mora prav vsak bralec postati odjemalec (če še ni) nižje omenjene trdke, katera se sedaj najbolj priporoča. Da se res tako ceno in dobro kupi, o tem se lahko prav sak uveri z enkratnim nakupom, kar pa že tudi zadostuje, da postanete stalni odjemalec trdke Franc Mastek v Mariboru, Glavni trg 16.

Vse vrline, ki jih gospodinja zahteva od mila, vsebuje naše milo znamke »Gazela.« Zato pri Vašem trgovcu zahtevajte samo tega!

Za jesen in zimo došla velika izbira štofov za moške in ženske obleke, barhentov vseh vrst, hlačevine, koce, odeje, slavnice, nogavice, zimsko perilo, svilnati robci, dežniki. Prvovrstno blago je najcenejše, zato si nakupite zmiraj le najboljše blago, katero dobite po zelo zmernih cenah v trgovini Franc Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. Istotam se kupujejo jajca, maslo, zabelj, mast, suhe gobe ter vsi deželni pridelki, vedno po najboljših dnevnih cenah. 1108

Gospodarstvo.

CENE VINSKEMU MOSTU.

R. Košar.

Vsako leto počiva v normalnih razmerah ob tem času več ali manj vinska trgovina, ki prazni kleti in jih pripravlja za novi pridelek. Tudi krčmarji in hotelirji, ki ljubijo večje zaloge, kupujejo od producentov samo toliko, kolikor mislijo iztočiti do prihoda novega blaga. Lani ob tem času je bilo drugače. Peronospora je katastrofalno nastopila in vinska trgovina je zaslutila slabo vinsko letino. Zato se je požurila, da pobere iz prometa še ostanke iz leta 1923 in založila se je tudi še s precejšnjimi množinami bogatega kislatega letnika 1922. Kvalitativno slabi letnik 1923 je bil skoro razprodan do sredine leta 1924. Trgovina se ni varala v svoji slutnji. Cene so poskočile za 1—2 dinarja pri litru. Vsled slabe letine 1924 se držijo cene na isti višini, akoravno stojimo pred novo trgatvijo. Časniška poročila pravijo celo, da se je v mnogih vinorodnih krajih povzdignila cena starih vin, kar kaže, da vina primanjkuje. Manjka nam pač podrobna, natančna statistika vinskega pridelka in porabe v državi SHS. Ako hočemo našo vinogradništvo in vinsko trgovino postaviti na solidna tla, moramo najprej skrbeti za točno statistiko in vpeljati poštena poročevalna služba iz vseh vinorodnih krajev naše države glede stanja goric, vinskih rezerv, vinskih cen itd., kakor imajo to že uvedeno v drugih panogah našega narodnega gospodarstva, n. pr. glede žita in koruze. Vinogradništvo in z njo tesno združena vinska trgovina in obrt ni manj vredna ali postranska panoga našega narodnega gospodarstva v Jugoslaviji. Zdi se mi, da bi morali naši gospodarski politiki priznati tej panogi precej večjo veljavo, kakor dosedaj. Ogromne direktne davke plačujejo danes vinogradniki, vinski trgovci in razpečevalci vina, ne glede na razne takse, pristojbine in trošarine. Izključimo danes vse direktne državne dohodke, izvirajoče iz vinogradništva in prometa z vinom iz državnega računa, in videli bomo strahotno praznino. Ker se nimamo omembe vrednega izvoza vin in ker zato v trgovski bilanci vino ne figurira kod pozitiven faktor, se smatra naše domače vinogradništvo kot pastorka celokupnega narodnega gospodarstva.

Toda nazaj k cenam novemu vinskemu mostu, na kateri je vse radovedno: producenti in konzumenti, trgovci in mešetarji. Kakor sem že v uvodu omenil, so stare vinske zaloge izčrpane. Tudi v drugih vinorodnih državah, kakor v Italiji, Franciji, Spaniji, na Madžarskem in v Grčiji se dvigajo cene starih vin boljše kakovosti. To je dobro znamenje za producente.

Zadnji »Vinogradar in Vočar« z dne 30. m. m. poroča, da stanejo boljše črna in bela vina na Hrvatskem 10—12 din., slabša 8—10 din. Celu v Zagorju zadržujejo vino in ga ne dajo izpod 5—10 din. liter. V Bački notirajo vina 6—7 din. Ker imamo v Sloveniji večinoma kvalitetna vina, ki se prodajajo po istih cenah, imajo naši vinogradniki velikanske izgube. Ne smemo namreč pozabiti, da je pridelek naših goric vsaj za polovico manjši.

Starih vinskih zalog v večji množini radi kvantitativno slabih letnikov 1923 in 1924 ni. Z dobro izpraznjenimi kletmi gremo v novo vinsko kampanjo letnika 1925. Visoke cene sladkorja v Jugoslaviji zavirajo tudi razvoj manj vrednih vin.

Za tvorbo novih cen pa niso merodajne le stare vinske zaloge iz prejšnjih let, ampak tudi množina pričakovanega blaga, kakor tudi poraba domačega konzuma in obseg izvoza.

Pričakujemo kvantitativno povprečno srednjo dobro letino; v mnogih krajih je toča naredila občutne vrzeli, drugod pa sta peronospora in ovidij uničila precej grozdja. Glede konzuma v lastni državi pa lahko rečemo, da porabimo za sebe dve tretjini srednje vinske letine, kajti izvrstni i nobilni letnik 1921 in obilni letnik 1922 sta izginila v skrajno slabih kvantitativnih letnikih 1923 in 1924, akoravno nismo imeli nobenega izvoza. Žalibog, da nimam statistike pri roki in da govorim le na podlagi sedajnega položaja. Vinogradniki morajo torej na podlagi dosedajšnjih izkušenj biti previdni pri prodaji letošnjega vinskega pridelka. Kleti so prazne, trgateg bo srednja.

Trgovina se zaveda tega položaja in ji ne zamerimo, ako skuša po najnižjih cenah napolniti svoje kleti; naša naloga pa naj bo, da podučimo tudi producente o resničnem polčaju na vinskem trgu, dokler ne pridemo zopet do predvojnih razmer. Ne smemo namreč pozabiti, da rabi narod silno denar za davke, za zimo in da bodo mnogi revni posestniki pritisnili s prodajo mošta, kar bo neugodno vplivalo na pravo vrednost mošta. Šmarnica, delavare in druge direktno rodeče trte bodo storile svojo, ker se pravzaprav nimamo urejenega kletarskega nadzorstva v državi SHS. Kvaliteta vina bide danes obupen boj, sličen boju naše inteligence. Toda po vseh znakih si upam prerokovati, da se povprečne moštne cene za kvaliteta vina v Sloveniji po sedanjem stanju zrelosti grozdja ne bodo gibale pod 20—24 K za liter. Bog daj še solca našim vinogradom, potem bo cena še bolj ugodna!

Slovenska kvaliteta vina pa imajo zaslužaj izvoza v Avstrijo še to prednost, da so na avstrijskem trgu že poznana, da si nemški trgovci in konzumenti želijo tega blaga in da na podlagi svoje kvalitete tudi lahko vzdržijo vsako ko nkurenco, čeravno znašajo izvozni stroški za liter našega vina na bazi 10 dinarjev okrog 8468 avstrijskih kron ali 6.77 dinarjev v našem denarju brez prevoznih stroškov.

Cene šmarnic. Kakor smo slišali iz verodostojnih virov, hodijo že sedaj razni prekupci (mešetarji) po deželi in ponujajo za šmarnico 6—8 kron za liter. Akoravno nismo prijatelji šmarnice, ker kvani ugled naših svetovno znanih slovenskih vin, moramo vendar iz gospodarskega stališča naše kmetijske posestnike opozoriti na dejstvo, da te cene nikakor ne odgovarjajo vrednosti blaga. Za dva litra vina si kupite po teh cenah komaj 3—4 škatelj šibic. Jabolka se kupujejo povprečno po 8 K za 1 kg. Ker tehta 3 litre jabolk približno 1½ kg in se dobi iz treh litrov jabolk po 1 liter jabolčnika, stane torej 1 liter jabolčnika 12 K, ali če vzamemo trošena jabolka ceneje, vsaj 10 K. In tako se tudi jabolčnik povprečno prodaja. Šmarnica pa, čeravno je slabo vino, vino pa vendar je, bi naj bila po 6—8 kron! Ne prenačite se s prodajo šmarnice! Brezvestni mešetarji vam ponujajo sedaj tako sramotno nizke cene, ker vedo, da rabite denar in da ste v stiski. V krajih, kjer so jabolka obrodila, so tudi ponujali od začetka samo 3—4 K za kg, pozneje pa že 6 in 8 K, ker ni hotel nikdo prodati. Ako pa bodo kmeti krivoseri, vedeli da tudi šmarnice ne dobi po tako nizkih cenah, bodo morali iti s cenami navzgor. Kdor rabi nujno denar, naj si ga raje izposodi v domači posojilnici do novega leta. In če bi moral plačevati za njega tudi 12—15%, bo še vedno profitiral več, kakor če proda sedaj šmarnico po sramotno nizki ceni 6—8 K liter, kajti te cene bodo morale iti navzgor vsaj za 4—6 K pri litru. To pa znaša pri polovnjaku že 1200—1800 K. Za 4000 K posojila, recimo po 15%, pa plačate do novega leta (tri mesece) samo 150 K obresti. Premislite in preračunajte si to, predno prodaste šmarnico ali zlahno vino po tako nizkih cenah. Dobro bi bilo, ako bi naše posojilnice v takih slučajih priskočile posestnikom šmarničnih nasadov in zlahnih trt, ki so v sili, na pomoč do novega leta, da jih obvarujejo izgub. Okolišu, v katerem deluje taka posojilnica, bi se prihranilo morda na stotisoče narodnega premoženja. Nadalje ne smemo pozabiti, da se je ravno v slabejših legah Slovenskih goric v vojnih in povojnih časih vgnezdila šmarnica. To vino je postalo nekaka specijalitetah teh krajev in se nikjer drugje ne goji v večjem obsegu. Vinska trgovina je torej navezana na te kraje in mora priti v Slovenske gorice, ako hoče imeti šmarnico. S tem pa nočemo reči, da odobravamo sajenje in gojenje šmarnice, ali da hočemo za to manjvredno trto imeti kake ugodnosti. Nasprotno, toda iz gospodarskih ozirov nočemo dopustiti, da bi se ta povojni otrok izkoriščal v kapitalistične svrhe. Ako stane sadjecev 10—12 K, mora šmarnica stati 14—16 K liter. Vinogradniki, ne dajte šmarnice ceneje! (Opomba uredništva: O tem zanimivem vprašanju bi radi slišali še več glasov.) — ar.

Mariborski trg dne 5. septembra 1925. Radi deževnega vremena je dne 4. t. m. mariborski sejm izostal, pa tudi dne 5. t. m. ni prišlo toliko prodajalcev in kupcev na mariborski trg, kakor po navadi; okoli 10. ure je bilo živahneje. Slaninarjev je bilo 27, ki so prodajali svinjino po 20 do 30 din., slanino po 25 din. in drob po 15 do 17.50 kg; domači mesarji pa govedino po 10 do 17.50 din., telatino po 15 do 20 din., svinjino po 20 do 22 din., klobase po 20 do 35 din., prekajeno meso po 35 do 40 din., gnjat po 45 do 50 din. in drob po 8 do 15 din. kg. — Perutnine je bilo okoli 500 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 25 din., večjim 25 do 70 din., kokošem 30 do 60 din., racam, gosem in puranom mladim in starim 30 do 120 din. komad, domačim zajčkom 8 do 50 din., kozličkom 80 do 100 din., kanarčkom 30 do 100 din., grlicam 30 do 35 din. komad. — Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile krompirju 4.50 do 5 din., za mernik (7 in pol kg), oziroma 1.25 do 2 din. kg, solati 1.50 do 2.50 kg, glavnat 0.50 do 1.50 din., braziljanki 1 do 2 din., kumarcam 0.25 do 2 din., zeljnatim glavam 1.50 do 4 din., ohrovitu in ohrovtni repi 1 do 1.50 din., buči 1 do 3 din. za komad; čebuli 1.50 do 4 din., česnu 3 do 6 din. za venec, fižolu (pasuljem) 4 do 5 din. kg, oziroma 0.50

do 1 din. za kupček, tomatom 1.50 do 2 din., kislemu zelju 4 din., jajcam 1 din., masti 40 din., kuhanemu maslu 50 do 60 din., trapistovskemu siru 25 din. kg, mleku 2.50 do 3 din., maslinemu olju 38 do 55 din., bučnemu olju 26 do 28 din., smetani 11 do 14 din., sirčku 8 din. hlebeček, jabolkom in hruškam 3 do 8 din., breskvam 18 do 22 din., češpljam 2 do 4 din., slivam 3 do 12 din., grozdju 11 do 14 din., medu 30 din. kg, limonam 1 do 1.50 din. komad, melonam 2 do 10 din. komad, cveticam 0.50 do 7 din., z lonci vred 15 do 75 din. komad. — Lončena in lesena roba: Cene so bile navadne, 0.50 do 1.50 din. za komad; lesenim vilam za seno 15 do 20 din., grabljam 20 do 25 din. komad; leseni ročni vozički 100 do 250 din. komad. — Seno in slama: V sredo, dne 2. t. m., so kmetje pripeljali 8 vozov sena in 2 voza slame, v soboto, dne 5. t. m., pa 4 vozove sena, 1 voz otave in 1 voz slame na trg. Cene, katere posebno pri senu ne pojenjajo, so bile za seno 50 do 75, za otavo 70 din. in za slamo 35 din. za 100 kg.

Središče. Pri nas se naklada vsak dan po več vagonov jabolk. Brezvestni prekupčevalci (mešetarji) pa so kupovali celo zelena jabolka po deželi in ko so ubogi kmetje pripeljali to blago na kolodvor, ga je navzoči trgovec seve odklonil. Vrnjenih je bilo celo več vagonov takih jabolk, katere je dotična oblast potrosila z živim apnom. Kmetje imajo ogromno škodo in so zelo razburjeni. Čudimo se le, nekaterim gromovnikom »pristne« kmetijske misli, da molčijo kljub takemu početju krajevnih mešetarjev. Ob priliki jih bomo vprašali, kaj pomeni ta molk.

Smartno ob Paki. V »Gospodarju« od dne 4. t. m. se je dopisnik pritoževal nad tem, ker vse, kar ima kmet za prodati, pada v cenah, kar pa mora kupiti, se pa dviga. To je resnica! V časopisih beremo o vinski krizi. Vinogradniki ne morejo vina prodati in je še veliko starega vina v zalogi. Cene vina v gostilnah pa vedno rastejo. Danes ne dobiš prida vina pod 60 kron liter. Cene surovim kožam so padle za polovico. Usnarji trdijo, da je tudi temu primerno v ceni padlo usnje, ne pa čevlji! Cene čevljev so iste, kakor pred dvema letoma. Navadni delavski čevlji stanejo 950 kron. Cene manufakturi, t. j. blagu za obleko, nič ne padajo, obetajo nam še povišanje. Zelo so padle cene moki, ne pa tudi pecivu. Zemlje in kruh imajo isto ceno, kakor pred enim letom. Ako bo to šlo tako naprej, bo nekaj ljudi obogatel, velika večina ljudstva pa popolnoma obubožala.

Laško. Vsi sejmi na Laškem, kakor tudi drugod so letos bili za nas kmete žalostni. Še celo v izgubo nismo mogli prodati svoje živine. Na Jernejevo, dne 24. avgusta, pa so vendar prišli tudi daljni kupci, to pot iz Avstrije, in so nakupili za osem vagonov goveje živine. Isto se nam tudi poroča iz drugih krajev. Seveda se je cena le malo dvignila. Zelo lepi voli so se prodajali po ceni od 35 do 38 K žive vage. Bilo je seveda tudi nekaj izjem, da so bili nekateri prav lepi voli prodani po 40 K in še čez. Živine je bilo zelo veliko, ker kmeti danes težko čaka, da kaj odproda, ker je trda za denar. Saj so tudi nekateri izgubili od 10 do 20 tisoč kron pri enem paru volov. Tudi so nekateri mešetarji, ki so prišli s tujimi kupci, pri štetju denarja od vsakega vola zasegli po 100 dinarjev. Opozarjamo merodajne činitelje, da v bodoče to preprečijo!

Za naše sadjarstvo. Stajerski vinarski in sadjarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo je na izrednem občnem zboru dne 22. 8. t. l. sklenil na predlog g. F. Rudl, prositi ministristvo saobračaja, da zniža takoj prevozne tarife za pakovano sadje (kište, sanduki) na isto mero, kakor se računja za sadje a la rimfuzo, iz sledečih vzrokov: 1. Tarifi za pakovano sadje so previsoki in ovirajo živahno trgovino v državi sami kakor tudi izvoz. Tako stane n. pr. 1 vagon pakovanega sadja Maribor—Beograd 5040 din., rimfuzo pa samo 3510 dinarjev. Pri pettonskem vagonu je razlika še večja. Sadje v kištah stane 4290 dinarjev, rimfuzo pa 2520 dinarjev. Za posamezne pošiljke sadja (Stückfracht) so prevoznine neznosne, ker stane vsakih 100 kg tovora 200 dinarjev. Zanimivo je tudi, da stane n. pr. 1 vagon jabolk rimfuzo iz Učic, Vranja ali Skoplja v Maribor samo 3520 dinarjev, dočim stane že iz Maribora do Beograda 3510 dinarjev. 2. Pri pakovanem sadju v kištah se vagoni ne pokvarijo, dočim trpijo občutno škodo pri rimfuzi-pošiljktvah radi zabijanja desek, stebrov itd. 3. Z znižanjem prevozne tarife za pakovano sadje na stopnjo a la rimfuzo bi tudi naša lesna trgovina in industrija imela dobiček, ker bi se porabilo mnogo več desek in zabojev, kakor do zdaj. Saj se rabi za vagon jabolk v zabojih 2—3m³ lesa. Radi nujnosti se prosi ministristvo saobračaja, da pridejo znižani prevozni tarifi za pakovano sadje v poštev že pri sedajšnjih novih železniških tarifih. Ako bi prometno ministristvo tej resoluciji ugodilo, bi se s tem znatno oživila domača sadna trgovina, ki tvori velevažno panogo našega narodnega gospodarstva in kmetijskih dohodkov. Mnogi naš posestnik je skoraj navezan na domobke iz sadonosnika. Sprememba tarifov v označenem smislu bi bila torej v korist ne le našim kmetiskim sadjarjem, ki itak trpijo vsled visokih davkov in silnega padca cen vseh gospodarskih proizvodov, ampak bi vsled povečanja pre- in izvoza služila tudi interesu naše države. — ar.

Kaj naj stori hmeljar v jeseni? Ko je hmeljar obral svoj pridelek, ga posušil, pobasal in prodal, potem se naj vrne zopet na hmeljišče in ga naj pripravlja za prihodnje leto. 1. Pred vsem je potrebno, hmeljevko smukati raz droge; pri tem delu se pa hmeljske trte naj ne odrežejo od korenike, nego se naj zvijejo v klobčiče, da dozorevajo. Ob tej priliki se namreč stekajo rezervne živilne snovi iz trt v korenike, kjer čakajo do prihodnje vegetacije. 2. Dozorela hmeljevka se odreže in spravlja na velike kupe ter se sežiga z vsemi drugimi ostanli in odpadki. S tem delom se uniči vsa zalega mnogih hmeljskih škodljivcev. To sežiganje bi naj bilo za vse hmeljarje obvezno. 3. Hmeljski drogi se naj postavljajo v piramide, pa tako, da jih potem ne podere vsak vetrič. 4. Med goldingom zasajeni pozni hmelj se globoko izkoplje in se pusti jama potem čez zimo odprta. 5. Grebeni v hmeljniških se odoravajo in v nastle

brazde se polaga pravilno ali hlevski ali umetni gnoj. Prvi se naj potepta in pokrije z zemljo, drugi pa lahko ostane nepokrit, ali se pa tudi rahlo pokrije z zemljo. 6. Skrben hmeljar že jeseni naroči potrebno množino hmeljskih drogov za prihodnjo spomlad. 7. Moder hmeljar uporablja letošnji obilni dohodek na pameten način; tvori si namreč zaklad za slaba leta, katera sigurno sledijo dobrim. On ne pijančuje z ženo in otroci cele noči po raznih gostilnah, kakor se je to žalibog zgodilo leta 1923. — A. P.

Hmeljarsko društvo je razposlalo inozemskim strokovnim časopisom sledeče poročilo: Zalec v Savinjski dolini, dne 7. septembra 1925. Obiranje hmelja je končano in množina pridelka nekoliko manjša, kot se je cenila. Hmelj je večinoma lepe zelene barve in je najboljše kakovosti — le morda 10 odstot. je rjavkaste barve, ker ga je peronospora napadla. Kupčija je bila zelo živahna in hmeljarji so radi oddajali njegov pridelek. Vsega pridelka je skoro 90 odstot. že prodanega po cenah do 130 D za 1 kg. Danes je nekoliko mirnejše. — Društveno vodstvo.

Dopisi.

Vurberg. Enkrat lani je hvalil Vaš list našega šolskega upravitelja Lešnika, ker je naše otroke nekaj sadjereje učil. Mi smo se temu zelo čudili. Tistega dopisa ni noben Vurberžan napisal, gotovo je storil to kak demokrat v Ptuj. Mi poznamo g. Lešnika in vemo, da ni naše barve. Da bi zakril svoje prave namene, je lani ustanovil neko gospodarsko stranko. Pri občinskih volitvah je dobil nanjo nekaj naših mož in zdaj je ponosen. Naročil je možem in fantom dosti iztisoč »Domovine«, da bi jih utrdil v svojih nazorih in da bi sezidal močno podlago svoji stranki. Ko so bile volitve za Belgrad, je mož upal že na velik uspeh, a vendar je še agitiral po hribu in bregu, delil je liste in knjižice. Toda naše ljudstvo je spregledalo, mož ni imel uspeha, 17 od 333, kaj je to? Pri nas g. Lešnik ne bo več dosti napravil. Toda mož ima demokratske talente in bi jih rad razvil. Zato svetujemo dr. Žerjavu in drugim strankarjem, naj g. Lešnika postavijo na tako mesto, kjer bo imel odprto polje in bo lahko razvijal svoje zmožnosti sebi v korist, demokratom pa v čast. — ot.

Ormož. V nedeljo, dne 13. septembra po rani sv. maši se vrši v Katoliškem domu shod Slovenske ljudske stranke. Poroča gospod poslanec Bedjanič. Pridite vsil!

Smartno ob Paki. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 13. t. m., ob treh popoldne lepo Medvedovo igro »Črnošolec« v petih dejanjih. Igra se vrši pod župnijskim kozolcem. Med odmori igra domači tamburaški zbor. Cisti dobiček je namenjen za knjižnico. Vsi prijatelji odra prijazno vabljeni!

Smartno ob Paki. V zadnjem dopisu od tukaj se je nekdo upravičeno pritoževal radi visokih davkov, katere zdaj davkarja v Sošanju zelo energično izterjuje. Pa še nekaj je, nad čemur se ljudstvo zelo razburja. To je nerednost pri davčnem uradu. Samo par primerov: Posestnik M. B. je dobil položnico, katero je plačal. Čez nekaj časa dobi drugo. To se mu čudno zdi in gre osebno na davčni urad. Posrečilo se mu je dokazati, da ima vse plačano. Zakaj mu pa potem še pošiljajo drugo položnico. Posestnik A. P. je dobil terjatev od več tisoč dinarjev. Tudi on je šel osebno tja. Tam se je potem dognalo, da ima plačati še samo nekaj čez 300 dinarjev. Takih slučajev je pa dosti. Ni čudno, če potem ljudstvo nima pravega zaupanja v urade in se potem med ljudstvom govori to in ono. Tudi se ljudstvo pritožuje radi tega, ker se na položnicah na zadnji strani ne piše vedno natančno, za kakšen davek gre. — Puš.

Soštanj. V nedeljo, dne 6. t. m., se je vršil pri nas dobro obiskan shod SLS, na katerem je poročal poslanec Vlad. Pušenjak o političnem položaju, o takozvanem sporazumu ter o pretirani preobremenitvi Slovenije. Župan M. Steblovnik iz Smartna na Paki je govoril o davkih ter predložil primerno resolucijo. Posestnik V. Skruba, ki je predsedoval shodu, je pohvalno omenil delovanje Jugoslovanskega kluba; predlagal istemu, osobito njegovemu voditelju, zaupnico, katera je bila, kakor tudi resolucija glede davkov, soglasno sprejeta. Resolucija glede davkov se glasi: »Resolucija, sprejeta na zborovanju SLS v Sošanju dne 6. 9. 1925. Nejednaka in pretirana obremenitev Slovenije tvori za vse, sloje v Sloveniji neznosno breme, ki ogroža obstoj gospodarsko šibkejših slojev. Posledice prevelikega obdačenja niso izostale; rubežni in prisilne prodaje so na dnevnem redu, delegacija ministristva financ uradno ugotavlja, da niso davkoplačevalci v stanu redno plačevati predpisanih ogromnih davkov. Skrb za obstoj davkoplačevalcev, katerim grozi gospodarski polom, nam veleva, da protestiramo proti neenakosti davčnih bremen, proti pretiranemu obdačenju Slovenije, ki ni v skladu z njeno gospodarsko in davčno močjo. Osobito zahtevamo: 1. Glede dohodnine: zvišanje eksistenčnega minima na 20.000 din., prevedbo dohodninske lestvice iz kronske v dinarsko veljavo, predpis davka v prvi polovici leta in ne šele potem, ko je dohodek že porabljen, izdajanje plačilnih nalogov za vse vrste davkov, kot podlaga za dohodnino naj služi triletni prerez dohodkov. 2. Revizijo zakona o taksah. 3. Hišno-najemninski davek se naj izenači z hišno-najemninskim davkom v Srbiji, ukine naj se 30% na izredna doklada na hišno-najemninski davek in na delne doklade. 4. Ukinitve 2% na davka na zaslužek ročnih delavcev. 5. Milejše postopanje pri predpisu in iztirjevanju davkov, uvažujejo se naj v polni meri gospodarske razmere davkoplačevalcev. 6. Izenačenje davkov v smislu člena 116 Vidovdanske ustave; v dosego tega cilja treba pospešiti delo za uvedbo katastra v celi državi in izvesti reformo davčne administracije.

Vojnik. Ponočni bumlerji in preglasni krokarji se tudi pri nas množijo. Večkrat nastane tako vpitje, da »gane« in vzbudi iz sladkega spanja prebivalce našega trga, v katerem pretakejo ti kričaci grenke sokice svoje ponočne lju-